

ØKO-BRUNCH

FREMTIDENS ØKOLOGI MOD TIL MERE

Tirsdag den 25. september 2018, kl. 9.00–12.00

Økologi Innovation, SEGES

STØTTET AF
promilleafgiftsfonden
for landbrug

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

VELKOMMEN TIL ØKO-BRUNCH

Økologi Innovation, SEGES, har inviteret dig til Øko-brunch, fordi vi gerne vil

- 1.** vise, hvad vi arbejder med ved at tage nogle aktuelle økologiske emner op
- 2.** have sparring på de problemstillinger, emnerne rejser, som vi kan tage med i vores videre arbejde
- 3.** styrke netværket på tværs af det økologiske miljø, så vi sammen kan arbejde os ind i fremtiden med økologien

Fremtidens økologi – mod til mere

I fremtidens landbrug skal økologien spille med som en aktiv spiller, og det er en af de vigtige veje frem. Det er lettest at spå om fremtiden, når vi er nået frem til den, men sådan skaber vi ikke vækst og udvikling. Vi skal turde se på nye muligheder og veje. Vi skal udfordre vores vanetænkning og de nye muligheder.

Samtidig skal vi også have respekt for de grundsten, som vi står på i økologien. Det kan sagtens være en konstruktiv balance – udvikling med jordforbindelse. Men jordkontakten må ikke bruges til at stå stille. Vi skal orientere os om de tendenser, der er hos vore kunder. Forbrugernes ønsker og forventninger flytter sig, og vi skal være klar til at matche det i det økologiske brand og den økologiske produktion.

Hvis vi så også skal se indad og være klar til at leve op til de forventninger, der er til den økologiske produktion, så har vi flere områder, hvor vi skal styrke vores bæredygtighed. Det må ikke blive fine tomme ord, for det flytter jo ingenting. Vi kan se, at vi i økologien står over for nogle udfordringer, bl.a. mht. klima. Det kræver villighed til at se på effektiviteten i mark og stald samt miljøpåvirkningerne. Vi skal være klar til at finde nye veje til at skaffe foder og næringsstoffer. Økologien skal arbejde sig ind i fremtiden med moderne dyrkningsformer og med en husdyrproduktion, som fungerer både mht. dyrevelfærd og produktionseffektivitet. Vi skal producere produkter, som lever op til fremtidens kvalitet. Varer, som forbrugerne vil købe, og som de kan forstå produktionen af. Vi skal skabe mad med værdi, ærlighed og troværdighed. Vi skal matche de nye tendenser og dermed skabe rammerne for en fremtidig økologisk produktion.

Hvordan gør vi det? Hvad skimter vi i glaskuglen? Hvor henter vi inspiration? Skal vi kigge mod USA eller ind i os selv? Hvor kan vi skabe nye veje? Hvordan sikrer vi, at dialogen med forbrugeren fastholdes? Hvordan holder vi jordforbindelsen, altså bevarer respekten for de økologiske grundprincipper uden at lade os holde tilbage af fremskridtet? Lad os finde modet til udvikling og sammen diskutere, hvordan vi sikrer, at økologien er en del af fremtiden.

Vi glæder os til at høre, hvad netop du har af ideer og kommentarer til udfordringerne. Dine ideer kan være med til at skabe økologiske løsninger til gavn for de økologiske konsulenter, de økologiske landmænd og ikke mindst sikre, at vi fastholder fokus på at udvikle og sikre fortsat fremdrift i økologien. Så tak fordi du deltager – og vi lover, at vi hos Økologi Innovation i SEGES vil bruge inputtene og arbejde videre, fremad og opad.

Kirsten Holst
Økologichef

ØKO-BRUNCH 2018

Program

Tidspunkt

9.00	Brunch
9.30	Velkomst og præsentation af program, deltagere og arbejdsform
v/ økologichef Kirsten Holst, Økologi Innovation, SEGES
9.45	Når økologi ikke er nok. Fremtidens tendenser
v/ Hanne Harbo, Strategic Food Planner, Nørgård Mikkelsen
10.00	Summemøde ved bordene
10.10	Spørgsmål og debat om 1. oplæg
10.25	Økologi og klima – leverer vi varen?
v/ Uffe Jørgensen, seniorforsker, Aarhus University Centre for Circular Bioeconomy
10.35	Summemøde ved bordene
10.45	Spørgsmål og debat om 2. oplæg
11.00	<i>Pause</i>
11.10	Økologi og USA tendenser. Vil det give nye danske udfordringer?
v/ Birgitte Popp Andersen, økologikonsulent, LandboSyd
11.20	Summemøde ved bordene
11.30	Spørgsmål og debat om 3. oplæg
11.40	Betydningen af innovation for økologiens vækst og udvikling. Hvad skal SEGES have i fokus?
12.00	Tak for denne gang

NÅR ØKOLOGI IKKE ER NOK FREMTIDENS TENDENSER

v/ Hanne Harbo, Strategic Food Planner, Nørgård Mikkelsen

Danske forbrugere er de mest økologiske i verden, men før vi ser os om, er økologien ikke længere svar nok på ønsket om nærhed og omtanke. Snart bliver økologien en hygiejnefaktor, og mange spørger sig selv: Hvad bliver det næste?

Vores bud er:

- Vi vil se endnu flere premium- og convenienceprodukter inden for alle typer af varegrupper og kvaliteter
- Vi vil se nye aspekter af sundhed i fødevarer få højere prioritet hos forbrugerne
- Vi vil se endnu flere private labels, fordi private label er blevet mærkevarer i forbrugernes bevidsthed
- Vi vil se nethandel skabe en ny form for disruption til FMCG

Fokus for producenter

- Større mangfoldighed
- God smag, høj kvalitet
- Bredde
- Familier med børn
- Singleadfærd

Supermarkeds kæderne og mærkevaren er udfordret

Discountbutikker, lokale varer, netsalg, mindre producenter, private label, fødevaremarkeder, stalddørssalg og små agile producenter "driller", hvis ikke supermarkeds kæderne og brands forstår at matche den megatrend, hvor forbrugerne ser "det store i det små" som en modtrend til årtiers volumenjagt. Vi vil kende varen, vide hvor den kommer fra, bruge vores sunde fornuft og have kvalitet tilbage i vores fødevarer. Det vil vi her i Danmark, men det er også en helt generel, global food trend i den industrialiserede verden.

Det er ikke nok at læne sig op ad økologiens "Morganic" trend. For hvad bliver det næste, når økologien bliver mainstream?

FOTO: SEGES

Protein fra kløvergræsjuice kan blive en vigtig brik i at mindske importen af soja og få en mere klimavenlig produktion.

ØKOLOGI OG KLIMA LEVERER VI VAREN?

v/ Uffe Jørgensen, seniorforsker, Aarhus Universitet, Centre for Circular Bioeconomy

For det økologiske landbrug er det en stor udfordring at bevare troværdigheden og ressourcegrundlaget i en periode med kraftig vækst. Det er derfor vigtigt at få luget ud i de nødvendige kompromisser, der har været gjort for at få enderne til at nå sammen. Samtidig skal der også tænkes i nye ressourcegrundlag.

Som eksempel har importen af soja fra andre verdensdele en høj klimabelastning og troværdigheden er vanskelig. Som alternativ har vi muligheden for at producere et dansk protein-koncentrat på basis af kløvergræs.

Klimabelastningen pr. kg produkt hænger også sammen med produktiviteten pr. ha. Så det er vigtigt at sikre en tilstrækkelig næringsstofforsyning, som ikke stammer fra konventionel produktion. Næringsstofferne bør åbenlyst recirkuleres fra human afføring – hvordan skal det ske?

Økologien har et enormt stærkt brand, men hvis ikke det konstant forbedres, vil der være en risiko for, at vi mister opbakningen. Derfor skal der konstant udvikles nye løsninger på de svage punkter i konceptet.

ØKOLOGI OG USA-TENDENSER

VIL DET GIVE NYE, DANSKE UDFORDRINGER?

v/ **Birgitte Popp Andersen, Økologikonsulent, LandboSyd**

Reglerne for de økologiske landmænd i USA adskiller sig på flere områder fra det danske, men et totalt forbud mod brugen af antibiotika er den regel, der adskiller sig mest fra det danske regelsæt. I stedet gennemføres et udvidet vaccinationsprogram. Omlægningstiden for markerne er tre år i stedet for de to år herhjemme.

Holistisk afgræsning er meget udbredt i f.eks. Wisconsin og Minnesota. Permanente afgræsningsmarker udgør en større del af sædskiftet end i Danmark, og græsningsmælk er en stor vare. Set i forhold til årets tørre sommer kan holistisk afgræsning måske være en løsning?

Vi har i mange år talt om, hvordan vi får hævet markudbytterne i det økologiske sædskifte. Udbytteti-

veauet på de landbrug, vi besøgte og hørte om under en studietur til Wisconsin og Minnesota, lå på 6-7.000 FEN/ha, og udbyttetiveauet er således ikke pralende. Mælkeydelsen lå i gns. på omkring 6.000-8.000 kg mælk/ko, hvilket er lavere end gennemsnittet af de danske økologiske malkekøer. Hvad betyder det for det samlede CO₂ aftryk?

Så holdt op i mod den danske produktion er det værd at overveje:

- Skal vi droppe brugen af antibiotika i Danmark?
- Skal vi justere på omlægningstiden?
- Er holistisk afgræsning og græsmælk vejen frem?
- Er vores håndtering af husdyrgødning gammeldags?
- Kan vi ranke ryggen i det økologiske Danmark, eller er vi for produktive?

Holistisk afgræsning i Wisconsin.

[illegible]

